

*Ant. Licejska knjižnica
Ljubljana*

PTUJSKI LIST

Uredništvo in upravništvo je v
Ptuju, Slovenski trg 3 (v starem
rotovžu), pritličje, levo.
Rokopisi se ne vrnejo.

Politično gospodarski tednik.

Štev. 30

Ptuj, 31. julija 1921

III. letnik

Shod demokratske stranke

v nedeljo, dne 31. julija 1921

se ne vrši.

Minister dr. Kukovec ima neodložljive
posle v Beogradu. Shod se vrši pozneje.
Tokrat na mnogobrojno svidenje.

Odbor JDS v Ptuju.

† Milorad Drašković.

V Delnicah v gorskem kotaru na Hrvat-
skem, je v četrtek, 21. julija postal žrtev
zločinskega atentata minister Milorad Draš-
ković, eden največjih naših sinov, mož, ki je
s svojo politično in državniško spretnostjo, s
svojim velikim talentom pomagal graditi našo
državo in ki je bil v svojem mišljenju in
delovanju najkrepkejši stebler državne misli
in državnega edinstva.

Kot minister notranjih del je Drašković
spoznal, da tvori iz Rusije presajeno in od
tamkaj negovano komunistično gibanje naj-
večjo nevarnost za obstoj naše države, zato
je nastopil z vso energijo proti temu pokretu
z namenom, da ga v kali zaduši. Njegovi
ukrepi proti temu gibanju so bili strogi, brez-
obzirni. Zato so izzvali odpor celo v krogih,
kjer so takisto računali z boljševisko nevar-
nostjo. Draškovića to ni strašilo. Stopal je
po načrtani poti brezobzirno dalje ter do-
segel, da je celo ustavotvorna skupščina z

veliko večino odobrila njegove proti prevrat-
nim komunističnim elementom naperjene
odredbe.

Njegov energični nastop proti boljševištvu
je jel roditi sadove: kamunisti so stalno iz-
gubljali tla med ljudstvom, vedno bolj so se
redčile njihove vrste, vedno manj je imela
uspeha njihova propaganda.

Komunističnim voditeljem in njihovim
pomagačem to ni ostalo prikrito. Zato so
združili ves svoj bes in svoj gnjev proti
Draškoviću, katerega so upravičeno smatrali
za svojega najnevarnejšega neprijatelja, za
edinega državnika, ki je sposoben in jak
dovolj, da izpodnese tla v narodu komunistič-
nemu gibanju.

Sklenili so, da ga odstranijo na vsak
način in za vsako ceno. Že pozimi je bil iz-
vršen atentat nanj ob priliki demokratske
zabave pri Kolarcu. Atentat ni uspel. Tudi
na Vidov dan je bil Drašković v seznamu
onih naših politikov in državnikov, ki jih je
komunistična mafija hotela odstraniti. No,
tudi ta načrt se ni posrečil. V četrtek pa je
atentatorjeva krogla dosegla svoj cilj in kon-
čala življenje njemu, o katerem so bili komu-
nisti prepričani, da je najmočnejši jez proti
razširjenju njihovih prevratnih idej.

Zločinska roka je zrušila Draškovića, ali
naj nam nam podere še druge stebre naše
države?

Ne! Bodi konec našemu potrpljenju!
Železna pest mora sedaj brez obzirnosti in
pardona udariti v to gadjo zalego in ji streti
glavo. Dovolj je žrtev, na komunistični krvavi
teror je treba sedaj odgovoriti z istimi sredstvi,
drugače zlo in gorjé državi!

svinje jo izližejo, med tem pa razseka Tur-
čina na kose ter ga vrže v votel grm, vzame
orožje, konja in obleko ter gre v Palanko k
Fazli-baši. Ker je vedel, da je ta Turek velik
lopov, mu ni ničesar prikrival, ampak vse po-
vedal po resnici. Turku je bilo celo všeč in
hotel je obdržati mladeniča v svoji službi.
Toda Jurija ni vzdržalo pri njem. Odbijala
ga je njegova sebičnost, čutil je pa tudi, da
je že preveč obrnil nase pozornost Turkov.
Kolikor bolj je Fazli-baša razvijal svoje raz-
bojniško rokodelstvo, toliko bolj je letela
sumnja na Jurija Petrića in govorili so:
„Tega ne dela nikdo drugi, nego ono Vlaše,
ki služi pri Fazli-baši.“ Pusti torej Turka in
se zopet vrne v Zagorico. Rodbina si je ne-
koliko opomogla, imela je kočico in nekaj
živali in Jurij je pasel lastne in drugih kmet-
ov živali po prostorih med Zagorico, Žabari
in Topolo.

Nekega večera pride domov, a oče je
ostal v Mula Husejnovem mlinu. Puško pusti
zunaj, a pištolo ima za pasom pokrito z jo-
pišem. Dva popotna Turka sta vstopila v
hišo in sedela pri ognju. Pozdravi ju v bož-
jem imenu, ker sta odvrnila božji pozdrav,
prisede k njima. Turek vpraša mater:

„Kdo je to, gazdarica!“

„To je moj sin, aga“ — odvrne mati.
Turčina se razprostreta po ognjišču, vza-

Usodna obletnica.

Vroče žge visoko julijsko solnce. Prav
tako je žgalo one usodne julijske dni, ko se
je odločala usoda Evrope, ko so padale kocke,
ki so sprožile enega največjih oboroženih
konfliktov, kar jih pozna svetovna zgodovina.

Na dan 23. julija je izročila Avstrija v
Beogradu ultimatum, ki ga je tako sestavila,
da ga Srbija ni mogla sprejeti, ako ni hotela
napraviti križ preko svoje državne samostoj-
nosti, priborjene v stoletnih bojih in naporih.

Dne 25. julija je Pašić v imenu srbske
vlade podal odgovor, ki so ga dunajski mo-
gočniki smatrali kot nezadovoljivega. In isti
dan so bila izdana povelja za mobilizacijo,
tako v Srbiji, kot v Avstriji. Neštetim stotiso-
čem bo ostala v spominu ona znamenita ne-
delja dne 26. julija, ko je bilo, kakor da se
je življenje vzdignilo iz tečajev, v živahnih
mestih kakor v tihih, za deveterimi hribi in
gorami počivajočih vaseh je prenehal vsak-
danji utrip dela in življenja, je zastal takt
vsega dejanja in nehanja. Silni alarm je
zmedel milijone.

Danes praznujemo še vedno obletnico
onih usodnih dni. Tri najmočnejše velesile
one dobe leže v razvalinah, na vseh straneh,
v vseh delih sveta, v vseh panogah politič-
nega, gospodarskega, kulturnega in osebnega
življenja so ostale posledice velike vojne. Tudi
danes po sedmih letih opazujemo še povsod
sledove velikega razdejanja; le polagoma in
počasi se vrača svet zopet v svojo staro strugo.

Nam Jugoslovanom je prinesla velika
doba gore gorjá, decimirala je naše vrste,
toda na koncu nam je vendarle prinesla
osvobodjenje in ujedinjenje. Na mestu one
obolele Avstro-Ogrske, ki je nameravala krat-

meta orožje izza pasa in dasta pod vzglavje,
prižgeta čibuke, pušita in se razgovarjata,
dokler ni gospodinja pripravila večerje. Jurij
je ves čas molčal, dokler se eden Turčinov
ne odzove:

„Žena, tvoj sin je pravi hajduk, vidiš,
kakšne oči ima!“

„Kaj še, aga, moj sin ni hajduk, ampak,
kakor vsi drugi carjeva raja.“

Jurij se radi teh besed razljuti na Turka
in bi ju hotel takoj pobiti, toda ne more radi
otrok, ki so bili v izbi. Gre torej ven in reče
materi na samem:

„Daj otrokom večerje ter jih pošlji spat
v ograjo, da pobijem Turka. Si čula, kako
govorita o meni?“

Mati se vrne v izbo, da otrokom večerje
ter jih odvede spat v ograjo. Jurij sede k
ognju, a slučajno se mu razgrne jopič in
Turka zagledata pištolo za pasom. Med ve-
čerjo se prične eden Turkov šaliti:

„Vlaše, kaj pomeni ta kozja noga za
tvojim pasom?“

Jurij odvrne zlobno:

„Pištola, aga!“

„E, pištola, to ni nič. Kaj bi to moglo
ubiti človeka? Kako bi s tem koga ubil?“

„Tako-le, aga!“ — In pograbi pištolo
ter ustrelil Turčina, ki je vprašal, v prsa, z
drugim strelom pa drugega.

Mladost Črnega Jurija.

Nadaljevanje.

Črni Jurij prične ubijati Turke.

Medtem, ko je oče Petar služil pri Mula
Husejnu za mlinarja, je sin Jurij služil za
pastirja pri nekem kmetu Novaku iz Žabarov.
Imel je tudi sam par koz in svinj ter jih je
pasel skupaj s kmetovimi ob cesti, ki pelje
iz Zagorice v Žabare. Po cesti pridirja na
konju Turčin, a za njim trije psi in hrt. Psi
oblajajo svinje, a svinje po njih. Turčin po-
tegne pištolo in ubije svinjče, potem pa na-
ščuje pse na ostale. Svinje se prestrašijo in
priteko k Juriju, a psi za njimi. Jurij izstrelil
iz puške, zadene psa. Žival zacvili: kav, kav,
kav, steče k Turku in pogine pred njim.
Turčin prične divje kričati na svinje, Jurij
počene za drevo kraj mosta, dvigne puško.
Turčin skoči na most, na drugem kraju hoče
doli, Jurij izproži ter ga ubije. Skoči k mrt-
vecu, ga potegne za nogi pod most, ga pusti
in steče v bližnji mlin ter pove mlinarju
Pantaleju, kaj se je zgodilo. Mlinar mu da
takoj merico žita, da potrese po krvi ter da
izlizati svinjam. Drugo naj skriva sam, kakor
ve in zna. Jurij potrese žito po krvavi sledi,

komalo uničiti jugoslovanski Pijemont, je ostal neznaten ostanek, borni državici Avstrija in Madžarska, ki morata marsikaj ukrep Beograda sprejeti kot ultimatium, ki ga je treba izpolniti . . . Res da je velik del Jugoslovanov ostal izven naših državnih meja, toda zato pa se ob današnji obletnici v živo zavedamo, kako se obrača kolo usode in Postojna, Gorica in Trst nam v teh misli niso tako daleč.

Ves slovanski svet ima vzroka, da gleda ob sedmi obletnici začetka svetovne vojne z boljšimi nadami v bodočnost. Če izvzamemo neznatnejše obmejne predele, nimamo danes slovenskega naroda, ki bi moral služiti svojemu zatiralcu. Svetovna vojna je kljub vsemu prinesla osvobojenje Slovanov.

Iz ptujske komisije za določevanje cen.

Dne 23. t. m. je imela komisija za določevanje cen sejo. Določila se je cena mesu in sicer goveje 20 K in 22 K z dodatkom kosti 18 dkg na 1 kg, telečje 16 in 18 K. Nove cene so stopile v veljavo dne 26. t. m. Te cene so se določile na podlagi poiskusnega klanja treh glav živine in sicer ene boljše krave, ki je živa tehtala 482 kg in bila kupljena po 13 K za 1 kg žive teže, druga slabša krava je bila kupljena po 11 K, ena telica po 12 K. Pri vseh treh bi bilo po prejšnjih mesnih cenah nad 1800 K kosmatega dobička, to je brez vpoštevanja mesarjevih obratnih stroškov. Na zadnjem sejmu dne 19. t. m. so bile sledeče cene goveji živini: slabe krave po 7 do 9 K, boljše krave, biki, telice po 10 do 13 K, prvovrstni voli po 14 do 16.50 K. Razgovor je bil zelo zanimiv. Navzoči zastopnik mesarjev je trdil, da zakolje na teden po 2 glavi živine. Nato se je opravičeno reklo, da je to premalo dela za enega mesarja, da tudi drugi delavci in uradniki ne delajo samo 2 dni v tednu, da je torej menda preveč mesarjev v Ptuj. Zapisniki klavnice pa so pokazali, da vsak ptujski mesar zakolje na teden več ko 10 glav s teleti vred. Pokazalo se je, da nestrokovnjak ne more točno določiti mesarjevega dobička, ki je odvisen od sreče pri nakupu in od spretnosti pri razprodaji ter od obratnega prometa. Tako se nam pač godi v vseh strokah. Zastopnik mesarjev je pristal na cene, kakor so se določile. Povdarilo se je še, da se mora enako postreči vsem strankam po enaki ceni, da se ne sme čisto meso brez kosti in žil prodajati po višjih cenah, temveč da mora vsak odjemalec enakomerno vzeti tudi kosti in manj vredne dele.

Da komisija ne izgubi svojega šaljivega imena „podraževalna“ komisija, se je na koncu seje prečitala ravnokar došla prošnja pekov za podraženje kruha zaradi podražnja moke. O zadevi se ni moglo sklepati, ker je večina članov že odšla. Zastopnik pekov je povedal, da najfinejša moka stane že 18 K, črna krušna moka pa 14 K brez prevoznih stroškov in da peki ne morejo kruha dajati po nižji ceni, kakor je cena moke. Še na slabšem so peki, ki so odvisni od svojih gospodarjev trgovcev, od katerih morajo jemati moko. Izrazila se je zahteva, naj vlada prime tudi velike prekupčevalce in banke, ki dajejo po 25% dividende, povrh pa še akcije zastonj svojim delničarjem, da zakrijejo velikanske dobičke. Brezvestnost velikih špekulantov podražuje vse predmete in s tem spravlja državo v nevarnost; mali obrtnik, ki živi od svojega dela, je ravno tako žrtva kakor konsument.

Gospodarstvo.

Vinska letina kaže izbornost v Slov. goricah in na Štajerskem sploh. Posebno vrste, ki so pozno cvetele, so nastavile obilo grozdja. Vsled suše in vročine se tudi boleznin na trstju in grozdju ne morejo razvijati.

Vinogradništvo v naši državi. Iz poročila o stanju naših vinogradov, ki ga je predložila Industrijska zadruga za Hrvatsko in Slavonijo ministru za trgovino in industrijo, posnemamo, da znaša skupna površina vinogradov v naši kraljevini okoli 280.000 ha in sicer: v Srbiji 34.232 ha, v Hrvatski-Slavoniji 47.852 ha, v Bosni-Hercegovini 5900 ha, v Vojvodini 63.244 ha, v Dalmaciji 63.424 ha, v Kranjski 9858 ha, v Štajerski 62.252 ha. Vrednost vinogradov se ceni na 13 do 14 milijard. Letna produkcija vina znaša povprečno 5 milijonov hl. Doma se uporabi 3 milijone hl.

Huda suša. Vse poljske rastline in travniki čutijo hudo sušo. Največ trpijo travniki. Sena je bilo malo. Otave pa ne bo skoraj nič. Cena senu gre dan za dnevom kvišku. Cene živini pa padajo. Ljudje ponujajo teleta mesarjem po 7 do 8 K kg. Ako hočemo preprečiti v naši živinoreji katastrofo, bo treba na vsak način pritisniti na vlado, da popolnoma odpravi vsaj do prihodnje spomladi izvozno carino na vse vrste živino. Izvoz sena in slame pa je treba onemogočiti ali s prepovedjo izvoza ali pa s tako visoko izvozno carino, da bo izvoz nemogoč. Tam, kjer uporabljajo slamo za steljo, se naj pri-skrbi stelja iz gozdov raznih graščin, da bo tako večinoma vsa slama na razpolago za krmo. Od vlade zastevajmo, da preskrbi večje množine živinske soli in otrobov po znižanih cenah za zboljšanje krme živini. Živinorejci pa naj skrbno varčujejo in naj spravijo vsako bilko. — Suša prija edino vinogradom, ki se silno bujno razvijajo. Tudi krompir ne čuti mnogo suše, ker je meseca maja in julija še bilo precej dežja.

Dopisi.

POZIV! Horvat Marija je prodala dne 31. oktobra 1920 vojaštvu v Ptuj 2251 kg krompirja, Horvat Jožef pa 25. januarja 1921 1220 kg krompirja. Imenovana se pozivljata, da se ustmeno ali pismeno zglasita pri podpisnem radi izpopolnitve računa in njih natančnega naslova. Poštne, ozir. potne stroške povrnem. Dr. Rado J. Schober, sanit. kapetan, Ptuj, Prešernova ulica 16.

Središče ob Dravi. V našem tako naprednem in narodnem trgu se vrše vsak čas gotove proslave in slavnosti. Zadnje nedeljo je proslavljala tukajšnja Marijina družba svojo 20 letnico. Pri dopoldanski pridigi je kaplan Kr. udrihal proti sokolski vzgoji, češ da stariši naj ne pripuščajo svojih otrok k Sokolu, ker se ti otroci ravno pri Sokolu popolnoma pokvarijo in izpridijo. Mi, pošteni očetje, pa svetujemo, da naj stariši ne ubogajo takih brezvestnih kaplanov, ki zlorablajo svojo vero v razne politične in strankarske name-ne. Kmalu po maši, ki so jo opravljali 4 kaplani, se je vršil pred cerkvijo shod omenjene družbe, pri kateri je nastopilo več „prvo-vrstnih“ govornic. Gotove govornice so povdarjale, da bi naj bila vsaka družbenica seveda Orlica in da naj močno razširjajo dobro znani „Slov. Gospodar.“ Nam sicer ni nič mar, če je vsaka družbenica Orlica in še povrh tega močno razširja in prebira „Slov. Gospodar“, ampak to pa gotovo vemo, da se bode omenjena družba potemtakem kmalu spremenila v pravo politično in hujskajočo družbo.

Drž. dvorazr. trgov. šola v Mariboru. Vsled pomanjkanja učnih prostorov se ukine na tukajšnjem zavodu pripravljalni razred za šolsko leto 1921/22.

Primarij Dr. Janko Dernovšek ne ordinira do 20. avgusta. V nujnih slučajih naj se bolniki obrnejo na oddelek za očne, nosne, vratne in ušesne bolezni v javni bolnici v Mariboru.

Grozno zanemarjena okrajna cesta Vodran-ci-Vitan-Sv. Bolfank. Opetovano se slišijo pritožbe od prizatega občinstva glede skrajno zanemarjene omenjene ceste. A dosedaj se še ni nobena pristojna oblast vzdramila, da bi se ta cesta vsaj toliko popravila, da bi ne bila telesna, kakor tudi materijalna varnost ogrožena. Debelo in špičasto kamenje štrli po celi cesti navpik. Vozniki, ki to cesto uporabljajo, trdijo, da si bodo morali svojo lastno dobrovino vsled močnega tresenja zavarovati. Mi davkoplačevalci se vprašamo, zakaj se tako visoke doklade pobirajo za popravilo cest. Imenovana cesta še žalibog ni bila od svojega obstoja popravljena. Zato apeliramo zadnjič na politično oblast, da pri okrajnem zastopu energično posreduje, da se ta cesta nemudoma popravi in zboljša, sicer smo primorani se na višjo oblast pritožiti. Prizadeti kmetje.

Politične vesti.

Milorad Drašković umorjen. Žrtev zločin-skega atentata je postal bivši minister no-tranjih del Milorad Drašković. Ustrelil ga je v četrtek predpoldnem v Delnicah, kjer se je minister zdravil, mlad fanatičen komunist, 18 letni mizarski pomočnik Alija Aliagić. Nagovoril ga je k temu njegov rojak Čelja-ković, dijak trgovske šole.

Soglasna obsodba komunističnega nasilja. S svojim atentatom na prestolonaslednika in sedanjim umorom Draškovića so izgubili komunisti še tiste simpatije nekterih ljudi, ki so komuniste branili, češ da se s poštenimi sredstvi bore, da uresničijo svoje ideje. Sedaj uvidevajo tudi ti zagovorniki, da hočejo komunisti s silo prevreči dosedanji družbeni in državni red, da se hočejo z umori polastiti oblasti in jo s strahovladno izvrševati. Ako bi se komunistom posrečilo priti do oblasti, bi se nam v kratkem ne godilo boljše ko na Ruskem. Kdor bi se jim upiral, bi ga kratkomalo poslali na oni svet, imetje in blago, kolikor ga je, bi si razdelili med se in kadar bi tega zmanjkalo, bi nastopilo pomanjkanje in lakota. Zakaj komunisti niso za delo, nego za razdelitev pridobljenega blaga.

Zakonska zaščita države. Ako vlada noče, da se omajajo temelji države in družbe, da se razruši naša država, za katero so baš Srbi toliko pretrpeli, mora proti komunističnemu nasilju pokazati, da ima moč, poskrbeti za red in ga vzdržati. Ministrski svet je iznova razpravljal o načrtu zakona za zaščito države, ki ga je v zadnjih dneh izdelal posebni odbor. Tudi druge, napredne države kakor Švica, Zedinjene države imajo tak zakon. V soboto 30. julija se snide narodna skupščina, da sklepa o ukrepih vlade proti komunistom.

Glad na Ruskem postaja vedno hujši. Ljudje beže iz okrajev, v katerih ni živil, v druge, kjer imajo še živila. Število takih beguncev iz lakotnega ozemlja štejejo na več ko 30 milijonov. Na begu jemljejo s silo vse, kar jim pride v roke, živila in živali. Osvajajo železniške vlake in jih plenijo. H gladi se je pridružila še kolera. Pojavila se je že na mnogih krajih in sedaj je nevarnost, da jo stradajoči begunci zaneso vsepovsod.

Albanske meje zastražene. Radi vstaje Miriditov v Albaniji je nastala nevarnost, da prestopijo albanske tolpe mejo ter začno pleniti in ropati po naši državi. Zato je vlada zastražila mejo z vojaštvom. Doslej še ni prišlo nikjer do spopada med našo vojsko in albanskimi četami.

Turški poraz v Mali Aziji. Ni še dolgo, kar so se morali Grki daleč umakniti prodirajočim Turkom. Medtem pa so Grki ojačili svojo vojsko in začeli pritiskati na Turke. Sedaj poročajo Grki, da so v veliki bitki pri